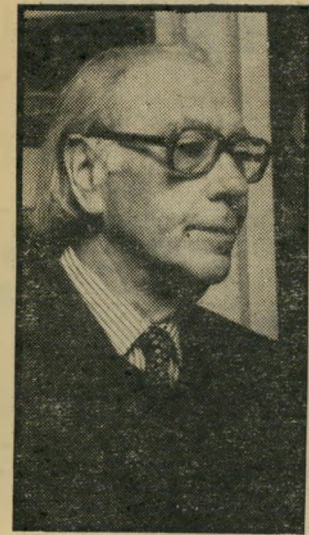

השנה שויתן בארץ, החל מ-1934, השנה גל עליה קראוס לראש, במסגרת בה העליה של הייקים, ניתנים ללימוד באמצעות ההתבוננות בנשואי כרזותיו. אם עד עליית הייקים היה חוסר עבודה בארץ,

פרנץ קראוס
חתיכת היסטוריה

והמצב הכלכלי היה קשה, הרי לאחר עליה זו החלה פריחה מסחרית, תודות לרכוש שהביאו העור לם החדשים. את הסחורות שהחלו לייצר בבתי-החרושת החדשים היו צריכים גם לפרסם, וכאן השתלב קראוס בתמונה. בשנות המלחמה העולמית השתנה שוב המצב הכלכלי, אך קראוס המשיך לצייר — הפעם עבור המוסדות הלאומיים, יש בתערוכות של פרנץ קראוס יותר מ"התיקה של היסטוריה". לרבים בוודאי ידגדג בלב מראה הכרזת של כוס, הישוב ושל אבקת-כביש 100, או "היוב החיל ההודי" ו"התגייס לעבודה".

מהטבע, או — מומתו באמצעים טבעיים.

יום החיל היהודי

כל ותיקי הדור, בעלי הבלוריות המכסיות, באו לחלוק כבוד לזר תיק הגרפיקאים בארץ-ישראל, עם פתיחת תערוכת הכרזות שלו במוסאון תל-אביב. פרנץ קראוס הוא חלק מההיסטוריה של האמנות בארץ. מאז אוקטובר 1934 הוא תורם בעבודתו להגברת המודעות החברתית על-ידי הפצת כרזותיו על לוחות המודעות בארץ. לפני כמה עשרות שנים לא היו קיימים כל אותם אמצעי-התיקשור רת הקיימים היום. כשרצו מנהיגי המדינה שברוך לעובד אנשי-לתי רום לכופר הישוב, לבקש פליטי-תינה, להתגייס לביצורים ולכל מיני משימות לאומיות נעלות — הדרך הייתה כמעט אחת: להזמין כרזה אצל קראוס, שתבטיח כי המסר יגיע לכולם. כל ילד מאותה תקופה זוכר את כרזות הפירסומת היפות של קראוס, שפיארו את ה"תכונות של סיגוריות עליה, אל-על, של קפה עליה ושל בירה נשר. "התגייס לעבודה!" בכרזות היפות ניתן פירסום למוצר — בלי התחכמות. קראוס התרכז במיטת פר קטן של חברות שאותן פרסם, ושאת שמן הצליח להחזיר ל- בתי רבים, הציונים המוצגים במוסאון תל-אביב מזכירים את ציורי הפופ של שנות השישים וה- שבעים בניו-יורק, במיוחד את ציורי ג'ימס רוזנקוויסט, ש- התפרסם בהגדלת עצמים לגודל על טבעי, יחסית לרקע שעליהם הם מצויירים. מה שקראוס צייר בשנות השלושים הארבעים — הפך לסיגוריות הפופ בארצות-הברית כעשרים שנה לאחר מכן. הגרפיקה היפה והנקה של קראוס היא גרפיקה מעולק, שמקומה שמור לה בתי-טוריה, אך גם כחלק מגל חשוב, שהיה אופנתי בציור, יש לה מה להמר.

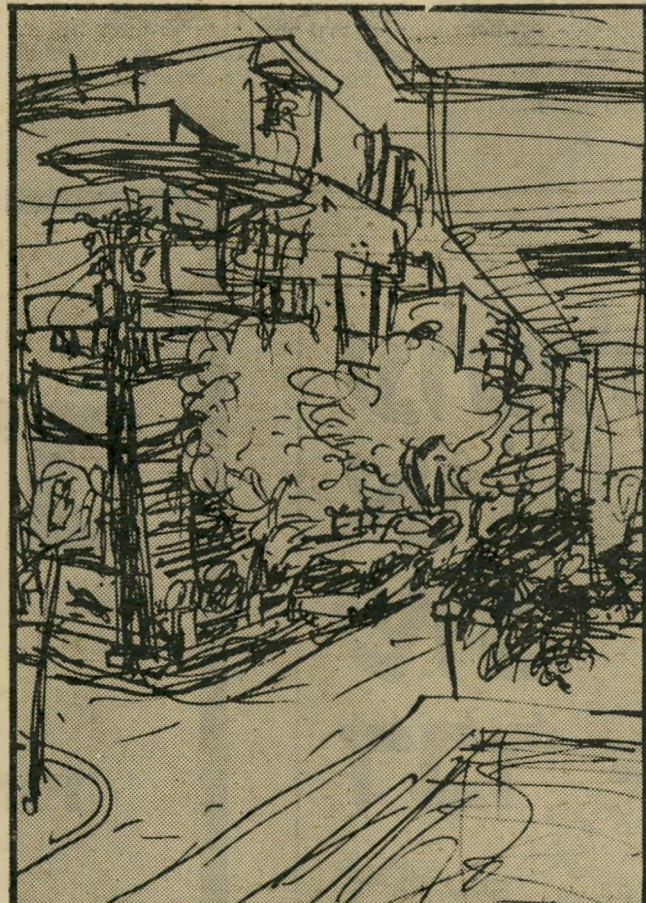
ההתפתחות ההיסטורית וההתרח-

לאחר, הוא אבטיפוס של הצבר, לא רק בצורה החיצונית, כי אם גם בדרך חייו. אורי לוולד בטיבוק, למרות חזונו הקיצוניקית הטיפוסית. כי יליד תל-אביב למד בגימנסיה הרצליה, ויחד עם קבוצה מבוגרי המחזור ל' המופרסם שלה, יצא להכשרה ביגור. לאחר מכן עלן החברה לבית-הערה, שהו בה חמש שנים, עד שבמלחמת תש"ח נאלצו לנטוש. משם עבר לסדום, ואחר-כך לקיבוץ כברי, שבו הוא מתגורר עד עצם היום הזה.

באוני מכריו הוא טוען, שלעור-לם לא יחיה במקום אחר, מילבד על צלע יחיה שם ממוקם קיבוץ. הנופים הנפלאים הנשקפים מביתו מוצאים את ביטויים בתערוכה מ" ציוריו, בגלריה גורדון בתל-אביב. הבדים הנקיים, המצויירים ב- צבע שמן, מהווים חווייה לצופה. הטבע הופך כאילו פשוט יותר, צנוע וללא פרטים מיותרים, ואילו ריקמת הצבע הופכת עשירה יותר בזכות התעמקותו במיחזק הרי- צוד של הצבעים. כך נוצרת שירת הללויה לטבע ולצבע גם יחד. הלומז של בן קיבוץ. פרשת הלבטים של רייזמן לא היתה קלה ופשוטה. כבן משק, חלו עליו כל העבודות שחבר קיבוץ חייב בהן. אולם זכרונות השנים בהן בילה בילדותו בצרפת, בעת שאביו למד

"הנשים העדינות של פאריס" — של דויד שניאור
רק נשים אהב

ירושלים שד ערן וזקובסקי
צבעי המים כחלק מהנוף

שם הנדסה, והגירוי האמנותי ש- עוררו בו המורים אלדמע ופלידי ב- גימנסיה הרצליה, בשיעורי תול- מות האמנות, קבל לא נתנו לו מנות. ב-1951 מילגה ללמדו בבזאר בפאריס. שם התמקד בלי- מוד ציור מונומנטלי, וכשחזר ל- ארץ, עם תום לימודיו, ידע שהוא מקצועי ושעליו למלא את ייעודו כצייר.

יש להצטער אף על כך שציור- ריו הנפלאים, הכל-כך ישראלים, אינם מיוצגים באוסף של אחד מה- מוסיאונים הגדולים של ישראל. יש כך משום עלבון לחברה הישראלית. כששואלים את אורי רייזמן מה העסיק אותו בציוריו בעבר ומה מעסיקו כהווה, הוא עונה: "פעם חיפשתי את החומריות שבצבע, ו- כיום מעסיקים אותי מיפגשים רר- חניים. ואכן, הופשתי שלו שאל

התגייסותו לצבא. אחרי שירותו הצבאי ניסה להשתלב במשק, אך עבר ללמוד בבצלאל, ומשם היתה דרכו סלולה הישר לעולם הציור. בצבעים מעודנים הוא מצליח להעביר לצופים רטט עז ותחושה כמעט נוקבת, של האווירה הסו- בבט אותו בביתו, של הרי ירושלים. תערוכה זו היא התגלות מחודשת של צייר צעיר, שהבטיח ואכן קיים: יש התקדמות רבה בציוריו, שליטה יותר במדיום ויצירת, חווייה לא רק לאמן עצמו, כי אם גם לצופים ביצירותיו.

מכברי - באהבה

אם רוצים לתאר את דמות הצבר הטיפוסי — יש להסתכל באורי רייזמן. הגבר המשוסם, בעל ה- חיך המאיר והבלורית המשוכה

חושני. את ציוריו היפים, שהם נדירים בארץ בסוגם ובאיכותם (צבעים מים) אפשר לראות בגלריה גרפיקה 3 בחיפה.

מגן ביתו הירושלמי נשקפים אל וולקובסקי הרים ועצים, הקוודר אול ציוריו כמו העצמים הקרובים מחיי היום-יום — הכיסא, השולחן, הסוודר ונשנה בצירוף החלון. זהו נושא מהם תופס את עורו במצב-רוח אחר; גה; הצבעים משתנים או והכל הופך להיות סיפור אחר. צבעי-המים הפכו לשה הקרובה לו ביותר, מאז שסיים את לימודיו בבצלאל. ועדיין הוא חש שלא אמר הכל בשפה זו. הוא שלם עם מה שהוא עושה, וקוצר התלהבות מצד המבקרים בתערוכותיו. כשהציג ב- גלריה הבט, לפני כארבע שנים, הציג אותו בעל הגלריה כעילוי צעיר. ואכן, מאז שמעו את שמו במוסיאונים ובגלריות בארץ וב- חו"ל, ואלה שצפו במהדורת הטל- וויזיה המקורית של כימעט חצות, זוכרים בוודאי את אירוי וצירוי, שהיו חלק בלתי-נפרד ממהדורת ה- חדשות. לעבודה זו הוא קורא "ספיחה עבודתי כגרפיקאי", כי מאז פסק לעסוק בגרפיקה, מילבד היות עורך-מעצב בעיתון הירי- שלמי כה עיר.

מי שרוצה לדעת מדוע האווירה בציוריו ערן היא כה חילונית, חייב לפשפש בעברו. הוא גולד וגדל ב- קיבוץ בארות יצחק, שם שהה עד

דמות של אורי רייזמן
המחזה באמצעים טבעיים

היום, מכר, תמיד

סיגוריות עתיד
ATID CIGARETTES

כרזת פירסום לסיגוריות "עתיד" של פרנץ קראוס
של ארץ-ישראל